

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A nagyváradai munkásmozgalom.

A több hét óta tartó asztalos sztrájk a végéhez közeledik. Az asztalos segédek legjobbjai, a kik nem engedik magukat a szakszervezet járszalagján vezetni, hanem önállóan is meg tudják bírálni és értékelni tudják a munkaadók részéről feléjük nyújtott jobbot és tisztességes feltételeket, már régebben felvették a ma már ugyyszólván csak a dolgozni nem szerető turbulens elem játsza a kitalált martir szerepét.

A Rimanóczy-féle ipartelepen Réh Ferenc, Tarsoly és Széles, Spitzer és Neumann, Szabó Károly ipartelein háborítatlanul folyik a munka, munkás van elég, úgy hogy a vidékről jelentkező munkásokat az asztalosok nem is tudják foglalkoztatni. — Mintegy 100 munkás dolgozik a műhelyekben az ujonnan megállapított munkarend alapján, melyet a munkások vonakodás nélkül fogadtak el és mindinkább megelégedéssel látják, hogy az munkaviszony csak előnyösebb rájuk nézve, mert anyagi helyzetük javult általa, de másrészt megszabadultak a szakszervezet nyüge alól és minden munkás

érdeme, tudása szerint keresi meg a maga munkabérét és a jobb munkás bőrében nem jut érdemtelten anyagi előnyhöz a hitvány, dologkerülő szaktárs.

Hogy így a munkaviszony egészségesebb irányba terelődik s a munkafolytonosság biztosítékot nyer, abban kiváló érdeme van Sztarill Ferenc építésznek, aki mióta élére állott a Nagyváradai Építőiparos szövetségnek, energikus kézzel, ernyedetlen buzgalommal fogott hozzá annak a nagy és nehéz munkának, amivel az elfajult viszonyok tisztázása jár. Már az asztalos sztrájk ideje alatt következetesen azt az elvet vitte bele a szövetség működésébe, hogy óvatosan, minden erősebb eszköz nélkül, a becsületes szándék megértetése, a félrevezettek felvilágosítása útján kell a munkásokat az igaz utra visszatéríteni. A feltételek megállapításánál egyforma gondossággal terjeszkedett ki a munkaadók és munkások érdekeire. A szövetség által megállapított munkarend oly liberális és méltányos, hogy bármely elfogulatlan szemléző előtt jóleső meglepetést kell hogy keltsen.

Ily körülmények közt midőn a Nagyváradai Építőiparos Szövetsége egyáltalában nem a munkások anyagi letörésére törekszik, mert hiszen a réginél jobb munkabéreket szab meg, nem a munkások erkölcsi megalázását célozza, mert hiszen a munkarendben emberi méltóságukat teljesen megbecsülő rendelkezéseket foglal, akkor a Szövetség valóban meg is érdemli a nagy közönség szimpátiáját, mert a békés munkaviszony biztosítására való igyekezetével

az egész város közgazdasági helyzetének fellendítését szolgálja. Ha az ipari munka zavartalanul folyik, a város forgalmának életereibe duzzad a vér, míg ha szünetelnek a dolgos kezek, elernyed, pangásba kerül a közgazdasági élet.

Hogy mennyire fontos az egész országra nézve az ipari munka folytonossága, bizonyítja gróf Andrássy Gyula belügyminiszter akciója, melylyel azokat a munkás szakszervezeteket, melyek örökké az elégedetlenséget szították, indokolatlan sztrájkokat támasztottak, a dolgozni akaró munkásokat pedig terrorral tartották vissza a munkától, egyre másra felosztatja. Így járt néhány nagyváradai munkás szakszervezet s ez a sors vár a nagyváradai asztalos munkások szakszervezetére is, amelynek tagjai szintén olyan tetteket halmoztak egymásra, amiért biztosra vehető, hogy vele szemben sem fog kivélt tenni a belügyi kormány.

A helybeli asztalos szakszervezet tagjai több ízben nemcsak az ipar, de a büntetőörvénykönyvbe ütköző módon szóval és tettel terrorizálták a dolgozni akaró asztalos-segédeket s legutóbb, mikor a munkaadó szövetség tagjai Budapesten voltak a közgyűlésen s nem védhették meg a Szegedről, Aradról érkező munkásokat, a szakszervezet tagjai ezeket fenyegetésekkel elriasztották Nagyváradról, a szakszervezet költségén utaztatván el őket. — Természetesen ez a manőver visszafelé fog elcsúszni, mert az elutaztatott munkások előlegeket vettek fel, munkakönyveiket a szövetségnek hagyták s most amíg az előleget és utiköltséget meg nem

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Gyakorlaton.

Irtá: Szász József.

Mi a hadgyakorlat?

Csak az tudja, aki megpróbálta. Fáradtság nélkülözés és hadakozás az ellenséggel. Hetekig, hónapokig bolyongsz ide-oda. Hol völgyekben, hol hegyeken. Ágyat azonban soha se látsz. Pajtában, szalmás szinben, vagy az isten szabad ege alatt, a szénaboglya tetején a szállásod. Fejed alja a borju, takaró, a köpenyeg és a csilagok ezüstös fénye. Téphet vihar, vághat eső: ne félj, semmi bajod sem lesz. Tíz-tizenöt esztendő mulva érzed csak, hogy csuizt, rheumát s más efajta nyavalyát hordozol magadban, amikor már rég elfelejtetted, hogy katona voltál.

A nyári hónapokban nyolc hétig barangoltunk, vagy katonanyelven szólván, csatáztunk Horvátországban. Ezt muszkaországának hívja a magyar katona.

Keresztül-kasul jártuk, du'tuk ezt a girbe-gurba országot. Nyomorúságban bőven volt részünk, de paránságot azért eleget eiköveitünk. Ezzel enyhítettük fáradtságunkat, nyomorúságunkat.

A nyolc hét alatt majdnem úgy éltünk, mint az irás prófétája a pusztában, aki táplálkozott vala sáskákkal és erdei mézzel. Mézhez szerettünk volna mi is jutni, de csak vadalmát, vadvadkörtét és töménytelen kőkényszilvát találtunk.

Egyéb élelmiszert pénzért se kaptunk. Először mert magának a horvát parasztnak sincs, másodsor, mert ha van is, akkor se ad a magyar katonának. Nem szereti, gyűlöli a magyart, hanem azért respektálja. Urnak szólítja az utolsó bakát is.

Oda menjenek az alföldi szocialisták: meglátják, mi a nyomorúság. Az a paraszt csak hiréből ismeri a buzakenyeret meg a szalonnát. Kukorica, polánkalisztból süti a kenyérét, mely nem is kenyér talán. Olyan fekete s úgy ragad, mint az alföldi sár. Magyar ember, még ha éhes katona is, csak a hóját bírja elfogyasztani az ilyen horvát kenyérnek. Szalonnát pedig csak ünnepnapon eszik. Napi eledele a juhturó, a juhsajt, melynek kellemetlen erős szaga tíz lépésnyire is érzik a lakástól.

Házukat nem kőből építik, nem is téglából vagy vályogból, még sárból se verik. Deszkából tákolják össze, nyilásait pedig sárral tapasztják be. Az egyetlen szobában együtt lakik az egész familia. A nagypapa, a nagy-

anya, a vök, a menyek, a hajadon leányok s az apró gyermekek. A sarokban pedig a házi állatok: csirke, tyuk, kutya és malac huzódnak meg. Ilyenformán huszonöt-harminc szorong egymás mellett a kis szobában.

Kemencéjük, kályhájuk nincs. A szoba közepén egy hasáb fa ég, ennek tüze mellett főzik meg ételüket, ennek tüze, füstje mellett melegszenek.

Ilyen nagy a szegény nyomorúsága s ezért mégse szocialista, se nem anarchista. Hanem horvát, aki gyűlöli a magyart, tekintet nélkül arra, hogy szocialista-e vagy sem s egy nagy szláv birodalomról ábrándozik, melynek Zágráb volna a központja.

Érdekes jelenség, hogy az idősebb generáció tud magyarul. Alig van olyan nyomorúságos falu, melynek vénei a magyar nyelvet ne értenék. A fiatalja már csak azt tudja, hogy a magyart gyűlölni kell, mert az ellenség. Hogy ez oka minden bajának, minden nyomorúságának.

Valahol Szamobor környékén öreg horvát paraszt került elé. Az ő nyelvében vízet kértem tőle. Nagy nehezen megértettem magam vele, mire az öreg egy bádogban előhozta a vizet s így szólott hozzám magyarul:

— Tessék jó uram. Mondhatom, hogy sokkal jobb víz mint a magyarországi. Elcso-

WIKUS

**CZUKRÁSZATA ÉS
 CSOKOLÁDE GYÁRI LERAKATA
 NAGYVÁRAD.
 FEKETE SAS PASSAGEABAN.**

TELEFON 163.

térik, a munkakönyvet vissza nem kapják s munkába nem állhatnak. E kárak megtérítését a szakszervezeteken fogják keresni. Az ügyet a szövetség az iparhatóság útjára terelte.

A szövetség tegnap végreható bizottsági ülést tartott, Sztarill Ferenc elnöklete alatt, amelyen bejelentette, hogy az asztalos műhelyekben háborítatlanul folyik a munka és munkás jelentkező van fölös számmal. A jelenvolt asztalos munkaadók kijelentették, hogy egyelőre nincs szükségük több munkásra. Elhatározta a bizottság, hogy az asztalos szakszervezettel szemben, mert ennek tagjai a dolgozni akaró munkásokat terrorizálták, tetteleg bántalmazták, erélyesebb rendszabályokhoz fog nyulni. Felmerült az a terv, hogy a Szövetség a belügyminiszter elé járul küldöttségileg kérve a törvény által biztosított oltalmat. Erre azonban talán nem fog sor kerülni, mert a bizottság azon hiszemben van, hogy a helyi hatóság ismerni fogja kötelességét s midőn egy sereg bizonyíték áll előtte, ezek alapján érvényt fog szerezni a törvény rendelkezéseinek. Mert ennél egyebet nem kíván a Szövetség.

Foglalkozott a bizottság az asztalos munkások egy kiáltványával is, melyben a munkaadókat hibáztatják azért, hogy néhány asztalos segéd még mindig nem gondolta rá magát a munka felvételére és sztrájkol. A tendenciózus valótlanságokkal telt kiáltvánnyal szemben megállapította a bizottság, hogy a munkaadók szövetsége nem rendezett munkáskizárást, mert az asztalos segédek voltak azok, akik indokolatlanul sztrájkba fogtak, a szerződést egyoldalúan megszegték és a szövetség ismételt kéréseire sem tértek vissza a műhelybe s a szövetség csak ekkor állapított meg velük szemben új munkarendet s állította fel a munkaközvetítőt. A nagyváradai asztalos munkaadók ma is szívesen munkába fogadják azt a munkást, aki a munkarendet és nyilatkozatot elfogadja. — Több mint 50 helybeli munkás el is fogadta,

ezek dolgoznak is, tehát munkáskizárás nem volt és nincs. A Szövetség különben törhetetlenül halad előre kijelölt útján, mely az ipari munka folytonosságának s így az ország boldogulásának biztosítása felé vezet s meg van győződve róla, hogy nem sokára azok is méltányolni fogják e fontos és becsületes törekvését, akik ma még áhhumanizmusból vagy néhány divatos frázistól elkapva, elfogultak a Szövetséggel szemben.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 27.

Elnök: *Rakovszky István.*

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az elnök részvétellel jelenti a képviselőház egyik volt képviselőjének, *Hódossy Imrének* elhalálását. Kéri a Házat, hogy részvétét jegyzőkönyvileg örökítse meg. A Ház hozzájárul. Ezután az irományok és kérvények bemutatása következett.

Eber Antal, a zárszámadási bizottság előadója az 1906—907 évi állami zárszámadásról tett jelentést, amelyet a Ház ki fog nyomtatni és a képviselők között szétosztatni.

Az interpellációs könyvből felolvassák *Popovics Dusan*, *Surmin György* és *Bozóky Árpád* előjegyzéseit.

A házadóról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Bródy Ernő az első szónok. Statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy a fővárosban milyen horribilis a házbér s milyen aránytalanul emelkedik a lakbér. Egy belvárosi kereskedő, kinek üveg és porcelán üzlete van a Korona-herceg utcában, a kirakatába tette ki a jelentést, hogy 70 %-os lakbéremelés miatt kénytelen áthe-

lyezni az üzletét. Elérkezettnek látja annak idejét, hogy ezeken az állapotokon segíteni kell és meg kell akadályozni a háztulajdonosokat abban, hogy tetszésük szerint emelhessek a béreket. Azt építkezés olcsóbbá tételét kellene elősegíteni. És kéri a miniszterelnököt, hogyha az adóreform keretében nem intézhető el ez a kérdés, alkottassék egy külön törvény, mert papirus háborúkkal ezt a kérdést nem lehet elintézni. Hozzájárul Vázsonyi indítványához.

Több felszólaló nincsen. Elnök jelenti, hogy Vázsonyi két indítványt nyújtott be. A másodikikat nem bocsáthatja szavazás alá, mert ez az indítványt azt tartalmazza, hogy a Ház adja vissza a javaslatot újabb szövegezés végett a pénzügyi bizottságnak. A pénzügyminiszter módosításait a Ház elfogadja. Sümegi Vilmos módosításait a Ház elfogadta.

A tizenhétedik szakaszhoz nem szól senki. *Wekerle Sándor* miniszterelnök módosítását, mely az előbbi szakaszból önként következik s a percent kiigazítására vonatkozik. A Ház elfogadja. A tizenkilencedik és huszadik szakaszt változatlanul fogadja el a Ház.

A huszonegyedik szakasz *Mezőfi Vilmos* és *Wekerle Sándor* miniszterelnök hozzászólása után elfogadtatik.

Polónyi Géza a huszonkettedik szakaszhoz szól és módosítást ajánl.

Lázár Pál és *Mezőfi Vilmos* a fürdőszobák adómentesítése érdekében szólalnak fel.

Wekerle Sándor miniszterelnök hozzászólása után a Ház a 22. szakaszt változatlanul, ugyszintén a huszonharmadik szakaszt is elfogadja.

A huszonnegyedik szakasz következik. *Polónyi Géza* röviden szól, több kiigazítási valót kíván.

Farkasházy Zsigmond a kisemberek érdekében szólal föl. Kitogásolja, hogy kis hajlékukat is megadóztatja a javaslat.

Bozóky Árpád és *Molnár Jenő* tolytonosan közbeszólnak. Az elnök figyelmezteti őket, hogy

dálkoztam. Honnan tud ez az öreg magyarul. Hiszen tudta, hogy magyarok vagyunk, hallotta beszélgetésem barátaimmal. Kérdésemre így felelt:

— Jártam én valamikor régen Magyarországon. A császárt mentünk megvédelmezni, mikor a magyarok fellázadtak ellene. Engem el is fogtak és bizony nagyon jól bántak velem a magyarok. Én nem is haragszon rájuk, de a horvát urak mindig azt wondják, hogy nagyon gonoszok. Ők az okai minden bajunknak, minden szerencsétlenségünknek. Mindent elvesznek tőlünk adóban és még nyelvünket is el akarják venni. Tanuljanak a magyarok horvátul, ha a mi országunkba jönnek, mert a hazánk Horvátország.

Az öreg horvát e szavain elmélkedve önkéntelenül arra gondoltam: hej, ha mink is ilyen politikát csinálnánk a többi nemzetiségekkel szemben. Mit szólnának a szászok, a románok, a tótok és a rácok?

Ilyen a horvát paraszt helyzete s gondolkodása, de így gondolkodnak a jobb módúak is. Ha tehetné, se ad élelmet a magyar katonának, nem ad még nagy pénzt sem.

Valahol Belovár környéken kis faluban töltöttünk egy napot. Mi a neve, hogy hívják, bizony már elfeledtem. Talán neve sincsen, mert se térképen se lexikonban nem találtam. Komisz kenyertünk elfogyott, a konzervához pedig nem volt szabad hozzányulni. Ezt csak akkor szabad feltörni, ha a koplalás hetedik napján az ájulás környékez. Az élelmezést szállító kocsikat hiába vártuk. Azok egy része eltévedt, más részét elvette az ellenség. Ép úgy, mint háboru esetén szokott történni. Egy

falat kenyér, egy falat hús nélkül álltunk, pedig huszonegy órai éhséget hordoztunk magunkkal. Utak indultunk a faluban, hogy valami élelmiszert keressünk. Csirkét, kacsát láttunk bőven, akartunk is venni, de a horvát paraszt öt forintért se adta párját. Már belenyugodtam a változhatatlanba, mikor előkerült legényem, a század dobosa:

— Lesz már jó vacsoránk önkéntes ur.

— Micsoda te? kérdeztem tőle.

— Felelet helyett a dobba nyult s két csirkét húzott ki belőle. Fejét már mindkettőnek leütötte.

— Hol vetted?

— Hát úgy szépszerivel szereztem.

Pénzért nem kapott a jó legény, hát úgy ütötte le mind a kettőt valamelyik udvaron.

Este nagy tüzet rakott a gézenguz a kert aljában és bográcsban főzte a csirkepaprikást. Mi a tűz körül ültünk s epedve várjuk, hogy a dobos elkészüljön a vacsorával. Hirtelen elkiáltotta magát valamelyik:

— Jön a kapitány ur!

Ijedten kapkodtunk, de el nem tüntetünk semmit, mert akkorra a tűzhöz lépett az ezred réme Komorovcsák kapitány.

— Mi történik itt? kérdezte s fél szemével a bogrács felé pislogott.

— Vacsorát főzünk kapitány ur, jelentette hűledezve a dobos.

— Nos hát csak csináld! Szólt a kapitány s ő is oda telepedett a tűz mellé. Megvárta, míg elkészül, akkor kiválogatta a legjobb falatokat s megvacsorázott. Farkas étvágya volt a kapitány urnak, úgy látszik neki se adtak enni a horvátok.

— Ehhez valami ital is kellene, mondotta a katonáknak.

— Az is akad kapitány ur, felelt a dobos és odaállította a vászonból készült vedret a kapitány ur elé. Komorovcsák nagyot húzott belőle, megtörölte hosszú fekete bajuszát, szivarra gyujtott és szó nélkül odébb állott.

Egy szóval se kérdezte, hogy honnan vették, azt én is csak azután tudtam meg, amikor a negyedik-ötödik veder járt körül.

— Honnan vettétek a bort?

— Hát azt is csak úgy szépszerivel szereztük. Úgy jött a házhoz.

— Hogyan, te akasztófavirág?

— Hát kérem itt a harmadik szomszédban lakik a pap. Lementünk a pincéjébe és megfúrtuk a hordóját. Jó az Isten majd ad neki jövőre megint!

Másnap reggel elindulás előtt Komorovcsák kapitány szigorú beszédet intézett a legénységhez. Beszédjének az volt a veleje, hogy tudomására jutott, hogy többen hozzáfértek a lakosság élelmi cikkeihez s elfogyasztották azokat, miáltal érzékeny károkat okoztak. Aki ellen tehát ezentul ilyen dolog miatt panaszt emelnek, azt a legszigorubbán meg fogja büntetni.

Harmadnap újra valami rongyos fészekben táboroztunk. Kincs-kérc sem lehetett egy falat kenyeret kapni. Komorovcsák kapitány maga elé hívatta a dobost:

— Estére főzz paprikácscsirkét. Megértted?

— Igenis kapitány ur, de hol van a csirke?

— Az a te dolgod. Annyit azonban mon-

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testhelyi melegítést a köhögést, vándorok, éjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utazásokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolását.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárúban. — Ára üvegenként 4.— koronás.

ne zavarják saját elvtársukat a beszédében. (Derűtség.)

Farkasházy Zsigmond két módosítási indítványt nyújt be az egyszobás lakások adómentesítése érdekében.

Molnár Jenő a házszabályokhoz kér szót és az elnök figyelmeztette ését nem tartja igazságosnak.

Több hang: Nem a házadóhoz szolt. Felelt az elnökkel. (Zaj).

Szólásra következik Surmin. (Nincs itt.)

Mezőfi Vilmos hozzájárul az indítványhoz. Azt sujták nagyobb adóval, aki nagy lakásban lakik, mert az egy-két koronával tud többet fizetni.

Bozóky Árpád hozzájárul Farkasházy módosítási indítványaihoz és egy határozati javaslatot terjeszt be arra az esetre, ha Farkasházy módosításai nem fogadhatnának el.

Wekerle Sándor miniszterelnök hajlandó és előbb is hajlandó volt abba belemenni, hogy mérséklés történjék. Az első fokozatban az egy lakrészek után eső adó 1 korona 60 fillér volt eredetileg, s csak kitartás szempontjából emelték két koronára.

Hajlandó abba belemenni, hogy a maradjon az összeg úgy, ahogy régen volt, sőt hogy könnyebb legyen a számítás, egy korona 50 fillérben állapítja meg, tehát tíz fillér mérséklést hoz be. Ahoz azonban, hogy a fizetést teljesen elejtsék, nem járulhat hozzá, mert milliódokkal nem lehet dobálózni egy állam háztartásában. Vitatja, hogy Farkasházynak sok tekintetben nincs igaza. — Sokkal ártatlanabbnak tartja a balpártot, hogy akár pro, akár kontra ártalmára legyenek valaminek. (Derűtség a balpárton, éljenzés, taps.) Kéri a módosítása elfogadását és a többi kiigazítások mellőzését. (Helyeslés.)

Uj erőt adott a hazai levegő, kitarthat kölcsönzött a hazai föld.

A katonák jó kedve nem ismert határt. Örömlükben rákiabáltak minden szembe jövőre:

— Hogy vagytok rokon?

Mintha csupa jó ismerős, jó barát lett

volna valamennyi. Széles jó kedvük különösen Bozóky Árpád félreértett szavai értelmében kér szót. (Több hang: Megértettük jól, nem szükséges.)

Elnök: Tessék pár szóban előadni.

Bozóky Árpád: Kimagyarázza a félreértett szavakat.

Szavazásra kerülven a sor, a Ház a szakaszt Wekerle Sándor miniszterelnök módosításával fogadtatik el.

Elnök az ülést 10 percre felfüggeszti.

Szünet után.

A huszonötödik szakasz tárgyalása következik.

Ezután a 25, 26 és 27. szakaszokat változatlanul fogadta el a Ház.

A következő ülés napirendjének megállapításánál Nagy György a székesfehérvári kormányelöljárói szói igazságügyi jelentés betervezését sürgeti.

Wekerle Sándor kijelenti, hogy senkinek sem áll érdekében a jelentést be nem terjeszteni, azonban az adójavaslatot most a miatt megszakitani nem lehet.

A napirend megállapítása után Beniczky Ödön interpellál a fővárosi beraktározási uzsora és lakásuzsora tárgyában.

Günther Antal kijelenti, hogy az uzsorának minden nemet üldözötté eddig s azt ezentul is követni fogja.

Az ülés fél 4 órakor véget ért.

Rejtelmes gyilkosság.

Rejtelmes gyilkosság hírére vesszük Zsadányi tudósítónktól. Határtalan kegyetlenséggel, állati vadsággal tettek el láb alól egy 88 éves beteg aggot, ki már amugy is féllábbal a sir szélén állott.

Zsadányi községben élt Horváth Sándor jó módu, 88 éves öreg ember, ki, miután mind a három leánya férjhez ment, jelentékeny vagyonát gyermekei között szétosztotta. Ő maga pe-

dig szerényen meghuzódott legifjabb leánya családjánál, kit Erdei Sándor birt feleségül. A szegény öreg minden tekintetben csendes és béketűrő ember volt, ki nem sok bajt okozott a családnál.

Az utóbbi időben ágyának esett az öreg. Lábai dagadni kezdtek s ápolásra volt szüksége, patika meg az orvos is pénzbe kerültek. Kegyetlen sorsa lett ettől kezdve Horváth Sándornak.

— Már megint mi baja van, maga vén számár, Isten verése stb. stb.

Ily dolgokkal traktálták a szenvedő aggyant.

Tegnap egyszerre híre járt a szomszédok között, hogy meghalt Horváth Sándor. Megjelent az előljáróság es megvizsgálta a halottat megállapítva a halált. Ezzel aztán úgy látszott, hogy elintéződött az ügy. Ravatalra fektették s megkezdődött a halottlátogatás. Feltűnt az ismerősöknek, hogy Horváth Sándor nyakán egy fekete sáv vonul végig. Megkérdezték a halott vejét.

— Mitől oly fekete a halott nyaka?

— Nem igen szerette a vizet az öreg; volt a válasza.

Szóbeszéd tárgya lett ez a faluban s felhivatott rá az előljáróság figyelme is. Megjelent az előljáróság újra a körorvossal együtt s megvizsgálták a halottat.

A vizsgálat során kiderült, hogy Horváth Sándor a 88 éves aggyilkosságnak esett áldozatul.

Megjelent a csendőrség is és nyomozni kezdett a dologban. Először konokul tagadni próbált Erdei házanépe s csak mikor látták, hogy beigazolódott, hogy az öreg nem természetes halállal mult ki, ismerte be Erdei a következőket:

Reggel, mikor apósa szobájába ment, megijedve látta, hogy az az ajtó kilincse felakasztotta magát. Rögtön hívta feleségét s elvágta a kötelet, de akkor már halva volt Horváth Sándor. Elmondja azután, hogy ő rögtön jelen-

dok, hogy ügyesen végezd a dolgot, mert külsőben irgalmatlanul becsuklak.

A dobos megértette a beszédet. Ügyesen végezte a dolgát, a kapitány ur meg lehetett vele elégedve.

Jártunk azonban olyan helyen is, ahol volt bőven minden. Vendéglő, kávéház, sőt még cukrászda is. Csak hogy itt meg az a fátum ért bennünket, hogy elfogyott a pénzünk. Ennélkül pedig nem lehet korcsmába, kávéházba menni. Összedugtuk a fejünket, hogyan kellene pénzt szerezni. A szaktanácskozásban részt vett a két kadét is, ez a kérdés különösen érdekelte őket, mert soha nem volt egy garasuk sem. Volt ugyan két önkéntes kollégánk, akiktől tudtuk, hogy ezektől ugyan egy krajcárt se kapunk, se kölcsön, se másképen. Ezzel a ké. emberrel kell valamit csinálni, hogy vendéglőbe, kávéházba jussunk. De mit? Ez volt a bökkenő.

— Meg van! — kiáltott diadalmasan homlokára csapva a kadét. — Összevesztjük őket.

Ugy is történt. Főpiszkáltuk egyiket a másik ellen, úgy, hogy mikor találkoztak, majdnem bajonettel mentek egymásnak Rövid tárgyalás után a segítők kimondották, hogy a feleknek össze kell békülniök s meg kell vendégelniük a segítőknek.

Ugy is történt. Nagy vacsorát csaptunk a körösi vendéglőben, hajnalig mulattunk s a költséget a két ellenfél fizette. Ez volt egyik legsikerültebb ötközete a horvát országi hadjáratnak.

Álmosan, mámorosan indultunk kora reggel Varasd felé. Együtt volt az egész hadosztály. Gyalogsággal, tüzérséggel s lovassággal.

Néhány órai menetelés után megdördültek a varasdi hegyeken az ellenség ágyui. A tüzelésre a mi tüzérségünk ágyui is csakhamar bömbölve válaszoltak. Mi csatavonalba fejlődve, előre nyomoltunk, miközben gyönyörködve hallgattuk a remek ágyu-koncertet. Oldalról egyszerre lódobogást hallottunk. Arra fordultunk: egy ellenséges huszár vágatott el homlokzatunk előtt.

— Elibe fiuk! — kiáltott a kapitány.

Tíz, husz legény ugrott egyszerre a huszár elé. Egyik a ló kantárját ragadta meg, a másik a huszár csizmáját.

— Szállj le a lóról koma! — kiáltották az ellenséges huszárakra. De nem várták be, míg le száll, hanem lehúzták a lóról s a kapitány elé vitték.

A kapitány ur vallatóra fogta a legényt. Mit kémkedett, micsoda jelentést visz?

Hiába vallata. Nem szolt egy szót se. Pedig kérdezte magyarul, németül, horvátul sőt még tótul is.

— Hát miféle náció kend? főrmedt rá újból magyarul a kapitány.

A huszár egy nagyot nyelt; aztán össze-csapta bokáját szalutált s így szolt önére-tesen.

— Mi más volnék mint magyar, kapitány urnak alássan jelentem.

— Hát akkor miért nem beszél kend?

— Beszélnek én most már, de előbb nem

tehettem, mert össze kellett rágnom s le kellett nyelnem azt a jelentést amit az őrnagy ur küldött a tábornok urnak. Most már vallathat a kapitány ur, ha azt hiszi, hogy kivesz belőlem valamit.

De nem lehetett ám belőle egy szót sem kihuzni. A csillagos égért el nem árult volna valamit. A jelentést pedig, melyből sok mindent meg tudhattunk volna, megette a papirossal együtt.

Ilyen katona a magyar katona.

A kilencedik hét közepén elértük Varasdöt. A városban nem pihentünk meg, csak keresztül mentünk rajta. Fáradtak, kimerültek voltunk. A tíz óras gyaloglás tönkre tett minket. A katona banda a Rákóczi indulót játszotta: ez tartotta csak bennünk a lelket. Mikor elhagytuk a várost, azt hittem össze-esem a fáradságtól. Erősen támolyogtak a többiek is. A kapitány észre vette ezt s hogy lelket öntsön belénk, így szoltott:

— Kitartás fiuk, mindjárt átlépjük a magyar határt!

Mintha villanyütés ért volna valamennyiünket, fölfrissült egyszerre az egész század. Mikor pedig átmentünk a Dráva-hídon s megpillantottuk a nemzeti színű festett határoszlopot, melyen magyar felírás áll, valósággal örömlámban usztunk.

— Otthon vagyunk legények, Magyarország földjét tapossuk! — kiáltották lelkesen az alföldi legények s oly könnyedén léptek, mintha csak most kezdték volna a gyaloglást.

Fiuk! — Menjünk Klein Sándor és Vilmoshoz Fő-utca —

(Staniszló-utca sarkán)

Leányok!

üzeltébe vásárolni, kapunk ott minden felszerelést ami szükséges, hogy az iskolában rendes tanulók lehessünk. Iskola-táskák 23, könyvszíjak 20, tentatartók 10, patent harisnyák 14, kötények 35, gallérok 5, ingek 70, kofferek 1 —, kélék stb

Grammophonok nagy választékban részltfizetésre is.

Intézetek részére teljes felszerelések

teni akarta az esetet, de félt az esetleges vizsgálattól.

Beszéde alatt szinte remegett a hangja s igen izgatottnak látszott. Azonban folyton hangoztatta, hogy ő nem oka a dolognak, ők igen szerették az elhunytat. A csendőrség azonban nem elégedett meg ezen vallomással, hanem széleskörben nyomozást indított, mert alig képzelhető el, hogy az aggastyán öngyilkosságra vetemedett volna s az összes körülmények is mind gyilkosságra vallanak. A nyomozást a cséffai csendőrőrmester vezeti, kinek igen alapos gyanuja van a meggyilkolt Ferenc nevű unokájára Erdei Sándor fiára.

A halott leánya, akinek a házánál a gyilkosság történt, kétségbe van esve s ha kérdézik zokogva, elülő hangon felel.

— En nem tudok semmit, engem ne is kérdezzenek. Segény jó édes apám!

A zsadányi előjárás jelentést tett a dologról az ügyészségnek, hol elrendelték a vizsgálatot. A tett színhelyére kiküldetett Herman Aladár vizsgálóbíró, Szolnok Jenő dr. ügyész és két törvényszéki orvos, Grósz Menyhért és Gerő Sándor.

Hogy mily súlyos gyanu terheli Erdei Ferenc nevű fiát, ki Zsadányban borbély, bizonyítja az a körülmény, hogy tegnap reggel 7 óra óta hirtelen eltűnt a faluból. A csendőrség keresi.

Az építőmunkások mozgalma.

Tegnapelőtti számunkban megemlékeztünk arról, hogy a nagyváradai építőmunkások szakszervezetét a rendőrség súlyos okokból kifolyólag feloszlatta s helyiségét becsukatta.

Tegnap délután mintegy 600—700 munkás gyülekezett egybe a Bors-vendéglő helyiségében, hol megjelent a központi szakszervezet egyik vezére Garbai Sándor is.

A gyűlésen Pelle János elnökölt, a jegyzőkönyvet pedig Pelle József vezette. A gyűlés elején Pelle János beszélt, ki elmondja, hogy már 10 éve fenn áll a szervezet s hivatását teljesítette mind ez ideig. És most — ugymond — az önkény becsukta annak kapuit.

az öreg katonáknak volt, a fiatalabbnak fáj valami, az, hogy gyakorlat után újra vissza kell térniök Horvátországba.

Emlegették is sóhajtva:

— Hej csak ne kéne visszamenni Muszkaországba. Magyarországon csak parádé volna a katonaelet!

A király-gyakorlat öt napig tartott. Hol nyugatra vonultunk Csáktornaytól, hol megészakra. Hol előre nyomoltunk, hol visszavonultunk. Aszerint, amint mi vertük az ellenséget, vagy a mint az ellenség vert minket.

Az öreg katonák türelmetlenül számolták az órákat a perceket: hogy mikor telik ki a három esztendő s csufolkodva kérdezték a fiatalabbakat:

— Mennyi idő van még öcsém?

Az ötödik napon tüzen voltunk hajnal óta. Két völgyön keresztül mentünk, két hegyet másztunk. A harmadikat kellett elfoglalni, a legmagasabbat, a legveszedelmesebbet.

— Hogy kapaszkodunk erre fel önkényes ur? kérdezte tőlem a dobos, aki már türelmetlenül várta a trombitaszót, mely végét veti a hadakozásnak.

Időm nem volt a válaszra, mert a következő pillanatban megharsant a szomszéd hegytetőn a trombita. Szép tiszta, erős hangja végig hangzott rónán, bérceken, hirdetve, hogy vége a gyakorlatnak.

Az öreg legények örjögő örömben törtek ki. Egy részük kacagott, más részük sirt örömlükben. Pillanat alatt lecsapták vállukról a fegyvert a földre, sapkájukat feldobálták a levegőbe s egymás nyakába borulva mondták:

— Hála Istennek, kitélt a három esztendő!

Majd Garbai átvette a szót, ki erősen kikelt az egyet becsukása ellen. Kifejti, hogy azért nem oly sötét ez a dolog, mert míg az országos szakszervezet fennál, addig nincs mitől tartani, mert az pártolni fogja a nagyváradai tagokat is.

Nagyvárad — folytatja aztán — mindig liberális volt a multban s ma is vannak még elegenden, bár Nagyvárad egy idő óta úgy táncol, ahogy Andrássy fűtyül. Beszélt aztán a sztrájk-alapokról s kiemelten magasztalta Tiszót.

Beszéde végén rátért a májusban kötendő szerződésre, mely a munkások és munkaadók között létrejövendő s biztatta a jelenvoltakat, hogy ne csüggedjenek, mert ott is övék lesz a győzelem, mert ők a többség, a munka, az erő.

— Tartsunk össze ezentúl is s akkor nem kell félnünk senkitől sem.

A rendőrség részéről Kelemen rendőr-ellenőr jelent meg Rindzavarás nem történt.

Négyszáz feljelentés a rendőrségen.

A nagyváradai rendőrség kihágási ügyosztálya ma ugyanolyan állapotban van, mint kilenc évvel ezelőtt volt. Ez alatt a kilenc év alatt a kihágási ügyosztály munkaköre megkilencszereződött.

A kihágási ügyosztály tisztikara ambícióval dolgozott, hogy a folyton fokozódó munkának eleget tegyen. Azonban a hurt sem lehet a végtelenségig feszíteni s a kihágási ügyosztályt még kevésbé. Ma már ott a kihágási osztály, hogy ha a város nem fogja a jelenlegi viszonyokat megváltoztatni nem fog tudni megfelelni hivatásának.

A kihágási ügyosztály munkakörét igen megnehezítette most az a szigorú tél, mely alatt csaknem minden ház- és üzlettulajdonos neve belekerült a feljelentettek névsorába. Mintegy négyszáz feljelentést adtak be a kerületi rendőrbiztosok a kihágási ügyosztályhoz. A feljelentések mind azért történtek, mert a járdákról nem takarították el a havat, vagy a folyókákat nem tisztították ki. Minden feljelentés költséget is számít fel, azt a költséget t. i. amit a rendőrbiztosok a járdák letakarításánál felhasználtak.

A négyszáz feljelentésben négyszáz tárgyalást kell tartani, melyek vége az illető feljelentett egyének büntetésével végződik.

A célt azonban még sem érte el a rendőrség, mert a járdákat ezután sem fogják tisztítani, a fenti eljárás tehát ismét újra fog kezdődni.

Mindezeket figyelembe véve igen szépen meg lehetne oldani az ügyet a főváros mintájára olyanformán, hogy a járda takarítást a város eszközölné és bizonyos összegben kivétel adóba. A ház- és üzlettulajdonosok igen sok zaklatástól, idővesztéstől és büntetésből lennének megkímélve ezáltal és a cél is elérhető volna. Ebbe a közönség is szívesen belemegegy, mert hiszen a büntetéspénzt megspórolja, amit eddig minden körülmények között meg kellett fizetni jó borsosan. A város pedig ezáltal fel lesz mentve az alól a vád alól, amit minden léptenyomon ráfognak, hogy t. i. csak azért zaklatják a közönséget, hogy büntetéspénzt szerezzen magának a város.

A kihágási ügyosztályon is nagy segítség volna a fenti módszer. Hiszen az új büntető-törvény értelmében kiállítandó különböző statisztikai lapok kezelése ugyanis oly nagy munkával terheli meg a rendőrséget, hogy azok elvégzésére külön munkaerőt kell alkalmazni tehát méltányos ugy a közönség minél nagyobb érdekekből is, hogy járdák és folyókák tisztartását a város maga teljesítse.

Wekerle Bécsben. Wekerle Sándor miniszterelnök egy napi tartózkodást Bécsben utazott. A miniszterelnök a Habsburgoknál már jelen lesz.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Február 28. Nagyvárad Takarékpénztár közgyűlése d. e. 10 órakor.

Február 28. A legényegylet munkásgimnázium előadása d. u. 5 óra.

Február 28. Várad-velencei közbirtokosság közgyűlése d. u. 2 óra.

Márc. 1. Orvosok szakülése d. 5 órakor.

Március 1—5. Csipke- és kézimunka kiállítás a Keresk. kamara helyiségében.

Március 3. Közigazgatási bizottság ülése a megyeházán d. e. 9 óra.

Március 4. Városi közigazgatási bizottság ülése d. u. 3 óra.

Márc. 4. Farkas Edith előadása d. u. 6 órakor jogakadémián.

Március 7. A nagyváradai tisztviselők fogyasztási szövetkezetének közgyűlése délelőtt 11 órakor az »Otthon«-ban.

Március 7. A Kath. Kör közgyűlése és Palotay emlékünnepe d. e. 11 óra.

Március 11. Városi közgyűlés d. u. 3 óra.

Márc. 18. A kath. kör. bőjti estéje d. u. 6 órakor a jogakadémián.

Ápr. 1. A kath. kör bőjti estéje d. u. 6 órakor a jogakadémián.

Ápr. 15. A kath. kör hangversenye d. u. 6 órakor a főgymnáziumban.

* **Vámügyek tárgyalása.** Tegnap délután a városi vámfelügyelő bizottság ülést tartott Nagyvárad város székházában a polgármester elnöklete alatt. A bizottság elfogadta a nagyváradai l. szert. káptalan által megajánlott évi 4500 kor. évi átalányösszeget s ennek elfogadását a közgyűlésnek is javasolják. Ellenben a Moskovits Adolf és fiai cég által megajánlott összeget nem tartják megfelelőnek s elfogadásra sem ajánlják. Pecsészőlős község kérvényét a trágya és moslák vámentes szállítása tárgyában, — elutasították. — A vámszemélyzet egyrészenek a kért egész 8 százalék kiutalását véleményezi a bizottság. — Apróbb ügyek letárgyalása után az ülés véget ért.

* **Uj vashid a Körösön.** Még az elmúlt évben elhatározta Nagyvárad városa, hogy az Ezredévi Emlék-téren levő régi u. n. Garasos fagyaloghid helyett gyalog közlekedésű vashidat építtet, 80.000 korona költséggel. A közgyűlés ezen határozatát és a terveket a miniszter is jóváhagyta. A városi mérnöki hivatal most előterjesztette a jóváhagyott terveket s a királyi műveletet és kéri, hogy a vállalatokba adá iránt intézkedjék a tanács, mert csak így lesz készen az új vashid a folyó évben. Figyelmezteti a főmérnök a tanácsot, hogy ha az új hidat gyakorlati akarja a vámszedési jogot, annak engedélyezését jó előre kérje a minisztertől.

* **Adóbefizetés a postatakarékpénztár utján.** Az adó befizetés megkönnyítése céljából Budapesti reformot hozták be, hogy postai tákarékpénztár utján is lehet adó befizetés. Mint írtuk, Lukács Ödön a fővárosban a tákarékpénztár alapján tegnapelőtti közgyűlésen beszélt. Ebben kitejti, hogy mint a tákarékpénztár van az adók befizetése is megkönnyítendő, a teleknek a vámszedési jogot megkönnyítendő. A csak az adó befizetésére csak az adó befizetésére lehet a tákarékpénztár utján a tisztviselők és nyugalomban levőknek dolgozni, mert kevesebb a munkájuk a hivatalok. Javasolja hogy a törvény alapján fel a miniszterhez kért engedélyezése.

iránt, továbbá, hogy adja meg a csekk könyvekre az illetékmentességet és ugyancsak szolgáltatassa ki a cseklapokat, végül, hogy a csekkutalványai az összeg tekintetében korlátozva ne legyenek.

*** Kiléptek a honvédség kötelékéből.**

A honvédelmi miniszter *Katona Imre, Gál Oszkár, dr. Schön Nándor, Vári Albert és Láncai Jenő* tartalékos hadnagyokat tiszti rangfokozatuk megtartása nélkül, saját kérelmükre a honvédség kötelékéből elbocsátotta.

*** A Nagyváradi Takarékpénztár közgyűlése.** Nagyváradi város legelső és legrégebb pénzügyintézete, amely nemcsak városunkban vezető szerepet visz a pénzügyintézetek között, hanem előkelő helyet foglal el az összes vidéki pénzügyintézetek közt, ma, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja évi rendes közgyűlését. Ez a beszámoló ismét fényes tanujelét adja annak a körültekintő gondosságnak, zsenialitásnak, amelylyel ezen renomirt intézet ügyeit vezeti az igazgatóság és főleg dr. *Hoványi Géza* vezérigazgató, aki működésével az ország legkiválóbb szakértőinek közé emelkedett. A mai közgyűlésen érdekes személyi ügyekben is határoznak, mennyiben az elhunyt *Kovács Béla* igazgató helyére *Lopusny Gyula* eddigi felügyelő-bizottsági tagot, míg a felügyelő-bizottságba dr. *Hoványi Gyulát* akarják bevéltetni. Ezenkívül az igazgatók számát kettővel emelik s ezen két helyre dr. *Hoványi Gézát* és *Fényes Manót* szándékoznak megválasztani a részvényesek.

*** A miniszter újabb határozatot kér.**

A vízvezeték szolgálat és az üzembiztonság emelése céljából Nagyváradi városa már korábban elhatározta, hogy Széles-utcán városi szerelőműhelyt építtet. Később a tanács helyesebbnek vélte, hogy a vízműtelephez közelebb, a Bunyitayligeten építteti fel a szerelő műhelyt, a felügyelő és a munkások állandó lakásaival kapcsolatban. A közgyűlés azonban most már más álláspontra helyezkedett s elhatározta, hogy egyáltalán semmit nem épít, hanem a felügyelő és a munkások ezután lakpénzt kapjanak az örség részére és szerelő műhelynek pedig béreljen megfelelő lakást a várost. *Köszeghy József* v. főmérnök a közgyűlés ezen határozatát meglebbezte és pedig nem eredménytelenül. A miniszter ugyanis felhívja Nagyváradi város törvényhatóságát, hogy újabb megfontolás után hozzon határozatot a kérdésben. — A belügyminiszter ugyanis kikérte a földművelésügyi minisztérium véleményét, amely szerint a vízvezeték üzembiztonsága szempontjából helyesebb, hogy a személyzet lakása, az örszoba és a szerelő-műhely egy épületben helyeztessék el. Ezért indokoltnak tartja a belügyminiszter, hogy újabb megfontolás után határozzon a törvényhatóság a kérdés felett.

*** Templomépítési segély.** A minisztérium a *lúki-görög keleti* egyház templom építésére 1000 koronát juttatott az egyháznak. A *Bisztra-telep* gör. kel. temploma részére pedig, mely szintén most van épülőben 500 koronát adományozott.

*** Új tanárok a reáliskolában.** A kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter három tanárt helyezett Nagyváradra a főreáliskolához, még pedig: *Wirkler Ernő* székelyudvarhelyi állami főreáliskolai rendes tanárt, *Varga Mátyás* székelybányai állami főreáliskolai rendes tanárt és *Bezdék József* nagyszombati állami főgimnáziumi rendes tanárt.

*** Névmagyarosítás** Kiskoru *Herskovics* Ignác nagyváradi lakos nevét *Huszár* Imrére változtatta.

*** Margitta és Szalárd külön telefon vonalért** A margitai és szalárdi telefon előfizetők kérvényt adtak be a főszolgabíró vezetésével a minisztériumhoz, hogy mind a két községnek külön telefon vonalat adjon, mert

így annyira nehéz a beszélgetés, hogy sokszor órákig is várni kell, míg kapcsolást kap az ember.

*** Szabadságon.** *Moskovits Miksa*, a nagyváradi Leszámitoló- és Jelzálogbank vezérigazgatója, pár heti tartózkodásra Abbáziába utazott.

*** Vágóhidból katonai barak.** A jelenlegi vágóhidnak katonai barakkokká leendő átalakítására a városi főmérnöki hivatal előterjesztette a terveket és költségvetést. Az átalakítás folytán 727 katona részére lenne férőhely. Mivel az építkezési anyagok ára az utóbbi időben tetemesen emelkedett, a korábban készített költségvetés 21625 koronájával szemben az átalakítási költség legalább 23,786 koronára emelkedik.

*** A nagyváradi Katolikus Lyceum előadásai.** A Katolikus Lyceum, mint az előző években, úgy az idén is megtartja nagybőjti előadásait. Ha az idei műsorra tekintünk, tapasztaljuk, hogy nem marad el a tavalyitól, sőt oly új erővel szaporodott, mely díszére válna bármely műsornak is. A rendezőségnek sikerült olyan fővárosi erőket megnyerni, mint *Farkas Edith* alapítványi hölgy, a nemes értelemben vett feminizmus országos híró előharcosa, *Göröcsöni Dénes*, a kiváló kritikus, a kemény tollú író. Az előadások a jogakadémia dísztermében lesznek megtartva csak az utolsó betegező-ünnepély lesz a gimnázium dísztermében. Alább közöljük az előadás műsorát:

I. Március 4.

1. Die Forelle. Caprice brillant, Heller átíratában Schuberttől. Zongorán előadja *Lamprecht Mária*.
2. Előadás. Tartja *Farkas Edith* császári és királyi alapítványi hölgy.
3. »Levél-ária.« Énekli *Ziffer Jenőné*.
4. Magyar dalok. Énekli *Lobermayer Gyula* vezetése mellett a férfi daloskör.

II. Március 18.

1. Zongorajáték. Előadja: *Sebesta Ottokárné*
2. Előadás. Tartja *Göröcsöni Dénes*.
3. Éneksolo. Előadja *Nagy Farkasné*.

III. Április 1.

1. Hegedű solo. Előadja: *Korda Rózsika*.
2. Bőjti előadás.
3. Csellójáték. Előadja *Kürthy István*.

IV. Április 15. Befejező hangverseny-ünnepély a prem. r. főgimnázium dísztermében.

*** Társadalmi tanfolyam Aradon.** Az Országos Katolikus Szövetség március hó 5—6—7—8 napjain Aradon esténként fél 6 órakor az Ipartestület dísztermében társadalmi tanfolyamot rendez. Az aradi társadalmi tanfolyam programja. Március 5 én fél 6 órakor: *Zichy János* gróf: Megnyitó beszéd. A társadalom természetes alapjai és a felforgató eszmék. Dr. *Krüger Aladár*: A magyar kisipar fejlődésének akadályai. Dr. *Nagy Emil*: Magyarfajvédő politika. Március 6-án fél 6 órakor. Dr. *Giesswein Sándor*: Az emberi jogok és kötelességek viszonya Dr. *Bajthay Mihály*: A város és falu. Dr. *Mócsy István*: Iparosgyeletek, legény és tanoncgyeletek. Dr. *Vass József*: Osztályöntudat és osztályharc. Március 7 én vasárnap az aradi katolikus kör és katolikus háziasszonyok egyesületének előkészítése külön program szerint. Március 8 án hétfőn este fél 6 órakor. *Szeberényi Ferenc*: Mi köze a vallásnak a szociális kérdéshez? Dr. *Nagy Orbán*: A magyar kereskedelem és szövetkezetek. *Szentiványi Károly*: Melék kereset. Dr. *Lakatos Ottó*: Záróbeszéd.

*** A legényegylet munkásgimnáziuma** Mai vasárnap előadást tart a budapesti Urania vezethető képeivel. 1. Horváth István fogja ismertetni a Balaton vidékét. 2. Szilágyi Béla fog az előadásban tartott szünet alatt remek művészetével begödün játszani. 3. Huszár László karmesteri vezetésével fog az egyesület dalárdája régi magyar dalokat énekelni. Az ünnepély keretében lefolyó előadás az egylet

helyiségében lesz megtartva Teleky utca 13. szám alatt délután 5 órakor. Szives vendégeit ezuton hívja meg az egyesület. Belépődíj 30 fillér. Kapható továbbá a Balaton leírása külön füzetben 20 fillérért.

*** Hirtelen halál.** Margitai tudósítónk jelenti, hogy *Rácz Lászlóné* ócskaruha kereskedő hirtelen rosszul lett s tegnap délelőtt meghalt. A halál oka szívizéhlődésben állapított meg.

*** Csipke- és kézimunkakiállítás Nagyváradon.** Iparművészeti szempontból kiváló s különösen a hölgyekre nagy érdekléssel bíró kiállítás nyílik meg holnap, hétfőn a Bihar megyei Magyar Közművelődési Egyesület és a Nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara aegise alatt és támogatása mellett, a kamara Nagy Teleky-utcai székházában. A csipke és kézmunka művészi tőkélyre vitt remekeit mutatja be *Nagy Ida* urhölgy, a sóvári és sümegi csipkeverő telep tulajdonosa, pompás elrendezésben. A kiállításon bemutatásra kerülnek a hazánkban készülő műipari csipkemunkák, u. m. csetneki, besztercebányai, halasi, körmöcbányai, soproni, süllyápi, sóvári, sümegi csipkék, ezenkívül egyházi és régi magyar csipkék. Az érdekes tárlat egyik figyelemreméltó részletét képezi *Izabella főhercegnő* egy csipkekészlete, mely egymagában érdemes a megtekintésre. Szóval olyan ömege látható ez alkalommal a csipke kézimunkáknak, amiaótt nem egyhamar láthat hölgyközönségünk együtt. A kiállítás március hó 1 én délelőtt 11 órakor nyílik meg és naponta délelőtt 9—1 óráig és délután 3—7 óráig megtekinthető. Belépődíj nincs, csupán a kiállításon egy persely lesz kitéve, melybe a nagyváradi tudóvész ellen védekező egyesület céljaira tetszés szerint adakozhatnak a látogatók. A kiállítási bizottság a következőkből alakult meg: védnökök *Glac Antal* főispán, mint a B. M. K. E. elnöke és *Huzella Gyula* kir. keresk. tanácsos. a kamara elnöke, míg a bizottság tagjai: *Ágoston Péterné, Balogh Samuné, Diósy Lajosné, özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, Fűredy Lászlóné, özv. báró Gerliczy Félixné, özv. Grunvald Henrikné, özv. Holvéd Vilmosné, Huzella Gyuláné, özv. Kurländer Rafaelné, Osterlam Árminné, Reismann Mórné, Schütz Albertné, özv. ifj. Schwarcz Ábrahámné, Telegdy Józsefné urhölgyek. Az érdekes kiállítást ajánljuk előkelő hölgyközönségünk figyelmébe.*

*** Iparos ifjuság ünnepélye.** A nagyváradi ipartestület ifjuságának önképző Egylete ma, február hó 28-án (vasárnap) délután fél 4 órakor, Körös-utca 1. sz. Szabó László házában levő egyleti helyiségben kabaré szini előadással egybekötött ünnepélyt rendez.

*** Ápolónőt keresnek.** Állandó alkalmaztatásra, irni, olvasni tudó, jó erkölcsű, magános ápolónő kerestetik. Jelentkezni lehet, a város tiszti főorvosánál, a hivatalban délelőtt fél 9 órától 10 óráig. Nagyváradi, 1909. február 26. Dr. *Baróthy Akos*, tiszti főorvos.

*** Könyörület a fázlódókon.** Mai napon a szegények tűzfájára *Moskovits Adolf*, ki jelenleg Mentonban üdül, sürgönyileg 200 koronát küldött. A rendőrfőkapitány a pénzen azonnal tűzfát vétetett és szétszattatta az inségesek között.

*** Vörös, fagyos, felrepedt, érdes, durva, ráncos kezek** 3 nap alatt ragyogó fehérré és bársony simává lesznek a Kerpel-kézfínomító használata által. Nem zsiros és nem ragad, tehát nappal is használható. Gyors és biztos hatásáról és kellemes használatáról hazánk legkiválóbb színésznői nyilatkoztak, köztük: *Kürty Klára, Petrács Sári, Hárkusné Szöyer Ilona, Sz. Varsányi Irén, Góthné Kertész Ella, Ötvös Citta, P. Gazsi Mariska, stb. stb.* Egy üveg ára 90 fillér. 4 üveget bérmentve küld Kerpel-gyógytár Budapest, V., Lipót-körut 28. Kerpel bőrfínomító mosdó szappan 3 darab 1 korona 30 fillér. Kapható *Vadász Albert, Berger Sándor, Blayer József* cégeknél Nagyváradon.

Ma délelőtt 10-től 1 ig
NAGY KATONAI HANGVERSENY
a Pannonia-étteremben
Dreher sör. Villás reggeli.

x **A Fekete Sas tényképésze** rövid idő alatt megmutatta, hogy a fővárosban szerzett jó hírneve nem légből kapott frázis, hanem kiváló szak tudásának és finom ízlésének méltó elismerése volt, mert várakozáson felüli eredménnyel dolgozik s művészi képei tért hódítanak az elegáns salombokban. Képeinek nagybecsű sajátosága, hogy szemlélésük nem is fotográfia, hanem eredeti festmény benyomását teszi s a megszólalásig hű alakjaiból megkapó szín és elevenség árad. Felhívjuk a nagyközönség érdeklődését különösen a farsangi szezon béli felvételeire, amikor a villanyvilágításra berendezett műterem előzetes bejelentésre 9 óráig nyitva van.

* **Megérkezett a Salvator sör.** Városunk sörivő közönségét bizonyára érdekelné fogja, hogy a sörök királya a »Salvator sör«! Ez a kitűnő zamatu és felülmulhatatlan táperezű sör. Nagyváradon kizárólag csakis Benrád Albert »Fekete Sas« éttermében és vendéglőjében a mai naptól kezdve állandóan friss állapotban kapható. Kitűnő villásreggeli, ebéd és vacsorai étlap polgári árak.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap délután: Peleskei nótárius, este: Erdészleány.

Hétfő: Biboros.

Kedd: Jókendvű paraszt.

Szerda: Izrael.

Csütörtök: Gésák.

Péntek: Heidelbergi diákélet.

Szombat: Tanítónő, Posta Mariska állami tanítónő felléptével jótékonycélú előadás.

Vasárnap délután: A király. Este: Tatárjárás.

IRODALOM.

☒ **Felolvasás a keresztény szociológia és a büntetőjog kapcsolatáról.** Az Aquinói-Szent-Tamás Társaság március 6 án, szombaton délután 5 órakor, a központi papnevelő intézet dísztermében rendes évi közgyűlését tartja. Tárgysorozat: Elnöki megnyitó. Al-elnöki jelentés. Titkári és pénztári jelentés. A számvizsgálóbizottság jelentése. Tisztaújítás. Új rendes tagok választása. Dr. Krüger Aladár rendes tag felolvasása: Keresztény szociológia a büntetőjogban.

☒ **A kinszenvedés eszközei és ereklyéi.** Négy évvel ezelőtt »A kereszt iskolája« címen egy kötet nagybőjti beszéd jelent meg dr. Vucskics Gyula nagyváradai plébánosnak tollából a mi Urunk Jézus Krisztus kinszenvedéséről. Most egy hasonló füzet jelent meg tőle »A kinszenvedés eszközei és ereklyéi« címen. A megváltás ténye, az Isten ember tragédiája szolgáltatta ehhez is az anyagot. A kidolgozását itt is érvényesülnek a szerzőnek előbbi munkájából ismert írói és szónoki kvalitásai, melyek művét nemcsak az egyházak, hanem a világiak körében is kelendővé, olvasottá tették. Ez újabb füzetben két nagybőjti elmélkedés van, melyeknek címei a következők: »A megostoroztatás oszlopa«, »A töviskorona«, »A biborpalást és a nádszál«, »Pálátus csarnokának lépcsője«, »A szegye«, »A láncza és a szent Kereszt«. Ezen elmélkedések megjelentek a *Borromeus* című hitközlési folyóirat az idei második füzetében, melyből a különnyomat készült. A füzetet egy katolikus körű felolvasás zárja

be a kinszenvedésnek azon ereklyéiről, melyeket szerző Rómában látott. A füzet ára 1 korona; megrendelhető Nagyváradon Láng József könyvkereskedésében.

EGYESÜLETEK.

Az ipartestület ülése.

A nagyváradai ipartestület előjárósága rendszeres havi előjárói ülését folyó hó 25-én d. u. 5 órakor tartotta meg az ipartestület helyiségében.

Elnök a teljes számban megjelent előjárói tagokat melegen üdvözli és kéri, hogy őket a jövőben is az iparos ügyek helyes elintézésében támogatni sziveskedjenek.

Olvastattott a múlt hó 21-én tartott rendkívüli ülés jegyzőkönyve tudomásul vétetett. Olvastattott az elnöki jelentés melyben tudatja, hogy a Menház alaptörvényét szives adományaikkal a pénzügyi intézetek és részvénytársaságok szép összeggel gyarapították.

Ezután megválasztották alelnököknek Andriska Károly és Óváry Lajos, pénztárnoknak Iványi István. Jótékonyági felügyelő-bizottságba Andriska Károly, Sinka László, Vinkler Izidor, Czeglédy Jeremiás és Sztandari György. Házfelügyelő-bizottságba: Rendes Vilmos, Köblös Ferenc, Sztarill Ferenc, Bodnár János és Tátray Sándor Iskola felügyelő-bizottságba: Óváry Lajos, Madarász Gyula, Szilárdy Ernő, Peller Ferenc, Hann Lajos, Szirmai Lajos, Ungerleider Mór és Ujlaki István. Menház felügyelő-bizottságba: Spitzner Benjámín, Hann Lajos, Stettner István, Jubász Benedek, Vlád Ágoston és Nagy János.

Egy képviselő üdvözlése.

Végül elnök jelenti, hogy folyó év február 14-én a »Magyarország« napi lap hasábjain Nagy Emil országgyűlési képviselő tollából »a nemzetköziség megalapja« című cikk jelent meg, melyben tetszéssel és szakértelemmel védelmébe vette a kisiparosok ügyét és férfias bátorsággal rá mutat a betegsegítő törvény hiányaira. Elnök ezen férfias, nagy tudású és szakértelemmel megjelent cikk megírásáért Nagy Emil országgyűlési képviselőt üdvözölte és felkérte, hogy jövőre is legyen kegyes a kis iparosok érdekeit képviselni és annak idején érdekükben felszólalni. Az elnöki jelentés egész terjedelmében tudomásul vétetett.

Ungerleider Mór és többen felszólaltak a betegsegítő pénztárnál előforduló visszás állapotok miatt.

☒ **Orvosok szakülése.** A »Biharmegyei Orvos-Gyógyászati és Természettudományi-Egylet« folyó évi márc. hó 1-én délután 5 órakor rendes szakülést tart.

☒ **A Népnevelési Egyesület szabadiskolája.** A biharmegyei Népnevelési Egyesület szabadiskolája ma, február 28 án délután 5 órakor tartja kilencedik előadását a községi polgári fiúiskola II. emeleti zenetermében. Az előadás tárgya lesz a *Hadsereg és a honvédség* a budapesti Uránia vetített képeivel, előadó Buday Sándor tanár, továbbá *A magyar nőta zene és énekkisérlettel*, közreműködők segítségével előadja Balogh Károly emi iskolai igazgató.

TÁVIRATOK.

Márkus Emilia merénylője.

Budapest, febr. 27. Gregus Jankát, Márkus Emilia szobalányát, a ki a színesznő ellen merényletet követett el, ma a bíróság szabadlábra helyezte. A bíróság azzal inuokolta eme botározatát, hogy Gregus Janka hiszterikus nő, a ki a merénylet után önmagát akarta megölni s nem tudta, hogy mit tesz.

TANÜGY.

△ **Reformok az évrázó vizsgák rendszerén.** Dr. Adorján Armin iskolaszéki tag indítványt adott be az iskolai évrázó vizsgálatok reformja tárgyában. A közs. iskolaszék egy szűkebb körű bizottságot küldött ki az indítvány tárgyalására. Tegnap ülést tartott a kiküldött bizottság. Vaday József igazg. tanító, mint a bizottság tagja egy elaborátumot dolgozott ki. A bizottság utasította Vaday Józsefet, hogy az elaborátumot dolgozza át, aszerint, hogy a törvény és miniszteri rendeletek keretén belül miféle reform lenne célszerű, továbbá tegyen jelentést, hogy mit tartana ezentul reformálandónak. A kiküldött bizottság megállapodása majd az iskolaszék plénuma elé fog kerülni.

KÖZGAZDASÁG.

Téli házi ipari tanfolyamok kiállításai.

Vármegyénkben a tél folyamán Pósfay Sándor m. kir. gazdasági szaktanár által a földmívelésügyi miniszterium anyagi támogatásával rendezett házi ipari tanfolyamok *Gáborjánban* febr. hó 27-én és *Bors* községben márc. hó 7-én záródnak.

Az ismert célu és irányu tanfolyamok kiállításain nevezett községek lakosainak a kossárfonási iparággal házilag foglalkozó egyénei, illetőleg tanfolyamos növendékei által a tél folyamán készített tárgyai kerülnek bemutatásra.

A kiállítások, mindkét községben jelzett napokon d. e. 10 órakor nyitvatnak meg s d. u. 5 órakor záródnak.

Az egyes kiállítások vásárokkal köttetnek össze, melyeken a tanfolyamos növendékek által elkészített tárgyakból a buzdításul szokásos kiosztásra s vételre már előjegyzett tárgyakon felül maradó házi ipari cikkek kerülnek eladásra.

Eladatnak, számfeletti takarmányos, gyümölcsös, baromfi szállító, ruhás, fás és egyéb fajta kosarak, részben hántolt vesszőből.

Az évek során át nagy érdeklődés mellett tartott ily irányu kiállításokra, ezuton hivatnak meg az érdeklődők.

A kiállítások megtekintése díjmentes.

== **Értesítés.** A »Nagyváradai Kereskedelmi Csarnok« elnöksége értesíti a társulat kötvényeinek tulajdonosait, hogy az 1908. évi szelvényeket a társulat pénztárosa Wiener Jenő ur f. évi március 1-től kezdve naponta vasárnap kivételével a Mútrágyagyár Kossuth Lajos-utcai irodájában váltja be.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 27

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. —	—	10.38
Rozs okt. —	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt. —	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul. —	—	6.69

Ertéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 27

Oszták hitelrészvény	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	748.—
Leszámitoló bank	—	743.75
Rimamurányi	—	561.50
Oszták m. államvasuti részv.	—	692.25
Közuti vasut	—	552.—
Városi villamos vasut	—	269.—

NYILTTÉR.

Hallgassa csak meg, mit csinál a Meyer!

Ez az ember a rossz évszak kezdetén mindig 50 márkáért sződeni ásványpasztillát vásárol — természetesen csak a valódi Fay-félét, mert csekélyebb értékűt Meyer nem vásárol. A pasztillát elfogyasztják az alkalmazottak, ha meghűtötték magukat és egészségesek maradnak. A tréfa ára igaz, hogy 50 márká, de a Meyer személyzetéből jóformán soha sem hiányzik senki és kineveti a többieket, a kik a szezon teljében nem tudnak magukon segíteni; mert személyzetük főleg beteg. Fay valódi sződenije ugyanis par excellence szer minden meghűlés ellen, 1 korona 25 fillért kapható minden szakmába vágó üzletben, de utánzatot határozottan vissza kell utasítani.

Vezérképviselet Magyarország-Ausztria részére: Guntzert W. Th. Wien IV. Grosse Neugasse 17.

Geológiai és hydrologiai vélemény a Szultán-forrásról.

A singléri völgy mentén halad végig a vetődési vonal, a mely vonalon a föld mélyéből feltör a szénsavgáz. E szénsavgáz a vetődési vonal mentén telíti a fennebb említett idősebb képződményektől összegyűjtött vizet és a szén-avval telített viz a vele érintkező kőzetekből kioldja azokat a gyógyító hatású ásványi anyagokat, a miket a vízben a chemiai elnevezés kimutatott, a Szultán-forrásban különösen a tekintélyes mennyiségű lithiumot.

E vetődési vonal mentén a singléri völgyben két helyen törnek fel a szénsavgázzal így módon telített vizek. Az egyik a Singlér községben levő Szultán-forrás, mely a Singlér-patak hordalékán át fakad a felületre, a másik ettől körülbelül 1000 m-re északra, Szinyelipócz község hátárában a Salvator- és a környékén levő források, a melyek nagykitérésű látás közepette jutnak a felületre.

Látható tehát a hydrologiai és geológiai viszonyok ezen leírásából, hogy egy a singléri forrásnak, mint a Salvator-forrásnak teljesen ugyanaz a képződési módja, s mint hogy a szénsavval telített viz mindkét forrásnál hasonló képződményekkel érintkezik, a vízben oldott anyagoknak is hasonlóknak kell lenniök. És tényleg, ha a két forrás chemiai elemzését összehasonlítjuk, feltűnő a megegyezés, sőt az egyes alkatrészek mennyisége is nagyon közel áll egymáshoz.

A Szultán-forrásnak annyiban előnyösebb a helyzete, hogy az a singléri patak hordalékának közepette fakad és látás nincsen körülötte. A tapasztalás ugyanis azt mutatja, hogy majd mindenik szénsavas viz, amelynek közelében lápos területek vannak, esőzés vagy hóolvadás útján jodiformszagú. A jodiformnak vagy ahhoz hasonló vegyületeknek képződése még kellőleg nincsen tanulmányozva, de alighanem a lápos területen végbemenő oxydatív folyamatoknak kell tulajdonítanunk. . . . stb.

Budapest, 1908. november hó 11-én.

Dr. Pálffy Mór,

a M. Kir. Földtani Intézet főgeológusa.

REGÉNYCSARNOK.

EMIKE.

IRTA:

HAJDU IMRE.

(Folytatás.)

59.

— Kedves Tónim! — szólal meg István érzésseljesen lézve nevének szép arcára, mialatt a még mindig hévvel tartott jobb kezére forró csókot ragasztott, — te mindig áldott, jó, kedves kis feleségem voltál nekem.

— Istvánom! — válaszol olvadékony mosollyal a szép nő, — én reménytem, hogy ezután is meg leendesz vélem elégedve.

— Meg angyalom! meg, te mindig angyali

jó voltál s megtetted kedvemért, amire kértlek.

— Ej hamis! — fenyegeti nyájas arckifejezéssel rózsá-ujjocskáját férje homlokára fektetve, — te valamit kívánsz tőlem, nemde? no tehát hadd halljuk, mi légyen az?

— Igen egyszerű, mire kérni akarlak s mi több emberi kötelesség.

— Halljuk?

— Te nem tudod, mi történt Filemonnal?

— Nem, mert a harmadik szobában voltunk.

Itt azután elősorolta nevének mindazt, ami távollétében a hatottas szobában történt s amit mi elég részletesen ösmertünk, — aztán újra folytatta:

— Feltételezed most már róla, hogy az a vén sarkantyú, csupa bosszúból, csupa irigységből képes lesz az ártatlan leányt üldözni?

— Ó igen!

— Ha igen, úgy kitaláltad hozzád intézendő kérésemet — — —

— Valóban István, te jó szívű, becsületes ember vagy! én nagyon, de nagyon szeretlek tégedet, — azután egy csókot illesztett a menyecske férje ajkára, amely forróbb volt a napsugárnál, édesebb volt egy mézzé vált óceánnál s drágább volt a világ összes kincsénél.

— Megértettél tehát jó asszony!

— Igen! mi pártfogolni fogjuk őt.

(Vége köv.)

SZERKESZTŐI PÓSTA.

M. M. Szép, szép az a szerkesztői üzenet írás, de a riportot mégis csak ma és nem három-hétmulva kell megírni. Ez még szerb nyelven is így hangzik. Üdv.

A szerkesztőség főtársa

Dr. VUOSKIOS GYULA.

Nagyvárad kerületi és iparkamara.

722—1909. szám.

Hivatalos hirdetés.

Az alulírott kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur a Goldberger Erzsébet bécsi lakos által létesített 7, egyenkint 300—300 koronás és egy 226 koronás, összesen tehát nyolcz (8) segélydíjra, a következő módzatok mellett pályázatot hirdet.

1. Ezen segélydíjakat szakmájukban kivált, józan életű, de fiatalon elhunyt, képesítéshez kötött ipart üzőlt, magyar honos mesterek szegény sorsu, de a 18 évet még be nem töltött (fiú esetleg leány) árváinak fogja a miniszter ur odaitélni.

2. Pályázhatnak a segélydíjra, az előbbeni pontban említett özvegyek és árvák, az utóbbiak anyjuk vagy gyámjuk útján.

Özvegyek kik férjük iparát folytatják, árvák, kik atyjuk iparát választották életpályának, s mint segéd vagy tanonc minőségben alkalmazva vannak, avagy ugyanazon szakmába vágó ipari szakiskolába (felső ipariskolába) járnak, az odaitélnél előnyben részesülnek.

Árváknál, ha további kiképzések érdekében több évi támogatásra volna szüksége, az előhaladás igazolásának kikötése mellett, több éven át is engedélyezheti a miniszter ur. Egy és ugyanazon családban özvegy és árva, illetve árvák ugyanazon alapítvány kamataiból segélyt csakis rendkívüli, kivételes esetben kaphatnak.

3. A folyamodványban részletezendők: a cél, melyre folyamodó a segélyt igényli, s a körülmények, mely őt segélykérésre utalják.

A folyamodványhoz a következő mellékletek csatolandók:

A) Özvegyeknél:

a) Házassági levél, b) a férj honosságát és elhalálását igazoló okmányok, c) a férj iparigazol-

ványa, esetleg annak másolata, d) a férj szak-képzettségét igazoló okmányok (iskolai bizonyítvány, kiállítás oklevél, bizonyítvány rendelő felektől), e) a férj és özvegy erkölcsi bizonyítványa, f) szegénységi bizonyítvány.

B) Árváknál:

a) az atya magyar honosságát és elhalálását igazoló okmányok (lásd fent az a) és b) pont alatt), b) az atya iparigazolványa vagy annak másolata, c) az atya szakképzettségét igazoló okmányok, d) az atya erkölcsi bizonyítványa, e) az árva születési bizonyítványa, f) az árva legutolsó évi iskolai bizonyítványa, g) ha az árva iparossegéd vagy ipari szakiskolai tanuló, tanítómesternek, mesternőnek, ipariskolai igazgatóságnak bizonyítványa, hogy az illető nála alkalmazásban van stb. és milyen magaviseletet és előmenetelt tanusít, h) szegénységi bizonyítvány.

Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén a kérvény és mellékletei bélyegmentesek. Ezen bizonyítvány-csatolása a folyamodvány külső felületén jelendő.

A segélydíj kiutalásánál a miniszter ur fenntartja magának, hogy oly módzatokat állapíthasson meg, melyek a segélylyel elérni kívánt célt biztosítani a viszonyok szerint leginkább megfelelőeknek látszanak.

A 3. és 4. pontban foglaltak szerint szerkesztett és felszerelt folyamodványok legközelebb a f. évi 1909. április hó 15-ig az alulírott kamarához nyújtandók be.

Elkészítetten beadott kérvények figyelembe vételét nem fogják.

Nagyvárad, 1909. február hó 25.

A nagyvárad kerületi és iparkamara:

Huzella Gyula, Dr. Sarkadi Lajos,
kir. keresk. tan. elnök. titkár.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.
Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.
Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5%

kamatot fizet.

(Betét kamatadót az intézet fizeti.)

Tötös Mihály

Épület és díszmű bádigos mester
:: Bethlen-utca 36. szám. ::

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget hogy épület és díszmű bádigos munkáim mellett elfogadok teljes fürdő berendezéseket, szőkőkútakat és vízvezetéseket saját rezervával, ugyszintén házaknak egész éven át jókarban tartását.

Nagyobb vállalatnál költségvetéssel díjtalanul szolgálók.

Helybeli és vidéki telefon száma 386.
Ugyanott két tanuló felvétetik.

Öz v. dr DEÁKNE
fogműtermében

gyökerek bennhagyásával, szájpaddás nélkül is rágásra tökéletesen alkalmas fogakat- aranycsap- és hidmunkákat művészi kivitelben készít. Nagyvárad, Kosulth-utca 2. szám, a »Fekete Sas«-sal szemben.

VASUTI MENETREN D.

ÉRVÉNYES OKTÓBER 1-TŐL.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Tvsz.	Sz. v.	Gy. v.	Oda. — Vissza.	Tvsz.	Sz. v.	Gy. v.	Tvsz.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	
	7 20	8 20	12 20	2 25		5 40	9 15	Ind. Budapest	Erk.	5 00	7 20	7 50		1 40	6 40	9 40
		10 28	2 43	3 41		8 13	10 23	> Nagykáta	>	2 44	5 11	6 34		12 30	5 04	8 26
	9 16	11 21	3 40	4 16		9 02	11 19	> Szolnok	>	12 34	3 47	5 39		11 38	3 49	7 52
5 13	11 28	2 06	7 42	5 57	1 35	12 25	12 55	> Püspökladány	>	5 06	12 54	3 56	10 20	9 52	12 48	5 27
5 27		2 18	7 59		1 49	12 41		> Báránd	>	4 50	12 41		10 01		12 37	
5 43	11 48	2 33	8 18	6 17	2 05	12 59		> Sáp	>	4 29	12 25		9 38	9 33	12 23	5 07
6 07	12 04	2 52	8 44	6 32	2 26	1 36	1 31	> Berettyóujfalu	>	3 59	12 05	3 18	8 56	9 19	12 05	4 53
6 21		3 5	9 01		2 38	1 50		> Mezőpeterd	>	3 31	11 51		8 35		11 52	
6 34	12 21	3 17	9 17		2 20	2 04		> Mezőkeresztes	>	3 16	11 39		8 17		11 41	
6 41			9 25					> Ártánd	>	2 40			8 07			
6 51		3 30	9 37		3 04	2 18		> Bors	>	2 29	11 26		7 54		11 30	
7 00	12 35	3 38	9 41		3 13	2 27		> Biharpuspöki	>	2 19	11 19		7 43	8 48	11 23	
7 11	12 45	3 48	10 00	7 09	3 25	2 38	2 11	Erk. Nagyvárad	Ind.	2 5	11 09	2 39	7 28	8 41	11 14	4 15
	12 58	4 10	5 44	7 14		3 06	2 18	Ind. Nagyvárad	Erk.	8 30	10 54	2 32	7 07	8 34	10 53	4 09
	1 05	4 17	5 53			3 15	2 26	> Várad-Velence	>	8 22	10 27	2 26	7 01		10 47	
	1 15	4 27	6 04			3 22		> Fugyivásárhely	>	2 09	10 18		6 51		10 38	
	1 27	4 38	6 18			3 42	2 51	> Szakadát	>	7 53			6 38		10 27	
	1 36	4 47	6 30	7 42				> Mezőteleki	>	7 43	10 00	2 03	6 30	8 10	10 21	3 40
	1 43		6 39					> Czéczeke	>	7 31			6 21			
	1 50		6 46					> Élesd	>	7 24			6 14		10 09	
	1 56	5 02	6 55	7 55		3 58	3 05	> Élesd megálló	>	7 17	9 44	1 50	6 09	7 58	10 04	3 24
	2 01	5 06	7 02			4 08		> Rikosd	>	7 10	9 38		6 03		9 59	
	2 10		7 12			4 22	3 26	> Rév megálló	>	7 00			5 47			
	2 23	5 25	7 46	8 15		4 30		> Zichy barlang	>	6 50	9 25	1 37	5 47	7 46	9 47	3 08
	2 27					4 40		> Vársonkolyos	>	6 39			5 41			
	2 32	5 33	7 55			4 50		> Brátka	>	6 33	9 16		5 36		9 39	
	2 37	5 38				5 00		> Jádvolgy	>	6 27	9 13		5 31		9 28	2 49
	2 49	5 49	8 13			5 10		> Bucsa	>	6 15	9 04		5 21		9 13	2 34
	2 57	5 57	8 22			5 20		> Feketéti	>	5 38	8 56		5 13			
	3 08	6 08	8 35	8 48		5 30		> Csucsá	>	5 26	8 47		4 50			
	3 19		8 48			5 40		Erk. Kolozsvár	Ind.	5 13			4 43			
	3 32	6 30	9 07	9 03		5 27	4 16			5 04	8 31	12 55	4 43	7 07	8 58	2 19
	5 20	8 27	11 50	10 30		7 27	5 53			1 30	5 59	11 10		5 21	6 49	12 32

Püspökladány—Debrecen—Szatmár.

Tvsz.	Szv.	Gy. v.	Szv.	Gy. v.	Tvsz.	Szv.	Gy. v.	Oda. — Vissza.	Tvsz.	Szv.	Gy. v.	Tvsz.	Szv.	Gy. v.
5 30	4 30	Ind.	Nagyvárad	Erk.	9 49	8 44								
5 45	4 41	>	Várad-Velence		9 38	8 32								
5 57	4 56	>	Rontó		9 24	8 19								
6 07	5 05	>	Félfürdő		9 17	8 12								
6 24	5 21	>	Kardó		9 08	8 03								
7 07	5 58	>	Nyárló		8 37	7 32								
7 21	6 11	>	Magyaryepes		8 25	7 20								
7 39	6 28	>	Tasádfő		8 09	7 04								
7 55	6 43	>	Drágesceke		7 55	6 50								
8 14	7 30	>	Magyarsceke		7 36	6 31								
8 28	7 13	>	Dused		7 22	6 17								
9 01	7 45	>	Szombatság-Rogoz		6 56	5 51								
9 14	7 56	>	Hollód		6 46	5 41								
9 29	8 10	>	Gyanta		6 23	5 18								
9 37	8 17	>	Fekete Kápolna		6 14	5 09								
9 51	8 31	>	Sólyom		6 00	4 55								
10 00	8 39	>	Belényesörvényes		5 53	4 48								
10 10	8 49	>	Borz		5 43	4 38								
10 22	8 59	>	Belényesujlak		5 34	4 29								
10 36	9 11	>	Sonkolyos		5 24	4 19								
10 50	9 25	>	Fenes		5 15	4 10								
11 19	9 41	>	Beléyues		5 05	4 00								
11 30	9 54	>	Dragonyesd		4 52	3 47								
11 46	10 07	>	Szudrics		4 41	3 36								
12 00	10 18	>	Rieey		4 31	3 26								
12 19	10 34	>	Lunka-Rézbánya		4 20	3 15								
12 35	10 49	Erk.	Vaskóh-Parest	Ind.	4 10	3 05								

Nagyvárad—Vaskóh.

Vésztő—Kötegyán—Hollód.

Tvsz.	Szv.	Oda. — Vissza.	Szv.	Tvsz.
5 30	4 30	Ind. Nagyvárad	Erk.	9 49
5 45	4 41	> Várad-Velence		9 38
5 57	4 56	> Rontó		9 24
6 07	5 05	> Félfürdő		9 17
6 24	5 21	> Kardó		9 08
7 07	5 58	> Nyárló		8 37
7 21	6 11	> Magyaryepes		8 25
7 39	6 28	> Tasádfő		8 09
7 55	6 43	> Drágesceke		7 55
8 14	7 30	> Magyarsceke		7 36
8 28	7 13	> Dused		7 22
9 01	7 45	> Szombatság-Rogoz		6 56
9 14	7 56	> Hollód		6 46
9 29	8 10	> Gyanta		6 23
9 37	8 17	> Fekete Kápolna		6 14
9 51	8 31	> Sólyom		6 00
10 00	8 39	> Belényesörvényes		5 53
10 10	8 49	> Borz		5 43
10 22	8 59	> Belényesujlak		5 34
10 36	9 11	> Sonkolyos		5 24
10 50	9 25	> Fenes		5 15
11 19	9 41	> Beléyues		5 05
11 30	9 54	> Dragonyesd		4 52
11 46	10 07	> Szudrics		4 41
12 00	10 18	> Rieey		4 31
12 19	10 34	> Lunka-Rézbánya		4 20
12 35	10 49	Erk. Vaskóh-Parest	Ind.	4 10

Vv.	Vv.	Oda. — Vissza.	Vv.	Vv.
4 45	5 10	Ind. Vésztő	Erk.	4 02
5 07	5 28	> Okány		3 20
5 23	5 43	> Gyanta		9 02
5 36	5 57	> Sarkadkeresztúr		9 43
5 52	6 02	> Méhkerék		8 33
6 00	6 14	Érk. Kötegyán	ind.	8 06
6 16	6 30	ind. Kötegyán	Érk.	7 19
6 20	6 34	> Pósa		7 07
6 48	7 02	> Illye		6 51
7 02	7 16	> Csegöd		6 34
7 12	7 26	> Erdőgyarak		6 25
7 21	7 35	> Árpád		6 16
7 39	7 53	> Feketebátor		6 06
7 52	8 06	> Feketéti		5 44
8 17	8 31	> Tenke		5 27
8 37	8 51	> Rippa		5 11
8 49	9 03	> Mocsár-Gyanta		4 52
8 59	9 13	Érk. Hollód	ind.	4 40

Szombatság—Rogoz—Dobrest.

Vv.	Tvsz.	Oda. — Vissza.	Vv.	Tvsz.
9 30	7 50	ind. Szombatság-Rogoz	Érk.	6 41
9 59	8 19	> Nánhegyesei	ind.	6 14
10 09	8 29	Érk. Dobrest	ind.	6 04

Nagyvárad—Békescsaba—Szeged—Arad.

Nagyvárad—Gyoma.

Szv.	Mv.	Szv.	Mv.	Szv.	Vv.	Oda. — Vissza.	Vv.	Szv.	Mv.	Mv.	Szv.	Szv.
6 02	8 01	10 20	1 13	4 45	7 40	ind. Nagyvárad	Érk.	8 28	9 40	12 05	3 10	4 00
6 12	8 13	10 30	1 25	4 56	7 59	> Óssi	ind.	8 14	9 29	11 52	2 57	3 49
6 29	8 33	10 48	1 48	5 15	8 18	> Less		7 54	9 12	11 30	2 35	3 33
	8 44	10 56	2 00	5 25	8 33	> Gyapju		7 40		11 14	2 20	3 22

HERKULES MOTOR VALLALAT
BUDAPEST V. VACZI UT 30.

ELISMERT LEGHIRESEBB
CSÉPLŐKÉSZLETEK
TELJES JÓTÁLÁSSAL

ÜZEMBEN BÄRMIKOR MEGTEKINT HETŐK.

ELSŐRENDŰ SZIVÓGÁZTELEPEK ÜZEMKÖLTSÉG. LŐERŐ GRÁNKINT KB. 1½-2 FILLÉR ÜZEMZAVAROK KIZÁRVA. ÁRJEGYZÉK INGYEN.

Megfelelő szemüvegek orcsiptetők, francia színházi látszővek, kipróbált hőmérők, mérnöki műszerek nagy választékban kaphatók

Klein Húgó

Ászerésznél Nagyváraad, Rákóczi-út (Orsoly zárda).

Javítások rögtön eszközöltetnek!
!! Saját műhely!

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Szőlő-oltványokat

szállít, fajtiszta sağıért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek

és legmegbíhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep.
Tulajdosa: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 39 sz. (Nagyküküllő megye)
Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkező elsőméri levelek emellogva minden szőlőbirtokos megrendelést senk megrtelele elűtt az ismerős személyiségektől. szó mint irasbeli bizonytságot szerezhetsz mag-nak fenti szőlőtelep feltűten megbízhatóságáról.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor
butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemű modern sty szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok rendkívül nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak
Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

178—1909. sz.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán Nagyvárad város területén felállítandó hirdetési táblák és oszlopok felállításának vállalatba adása céljából f. évi március hó 29-ik napján d. e. 10 órakor nyilvános ajánlati tárgya-ást fogok tartani. Ajánlatok csakis írásban zárt ajánlat utján adhatók be a fent kitett határidőig.

Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak a szabályszerűen kiállított pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta utján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékon az ajánlat tárgya megjelölendő.

Minden ajánlattevő maga köteles ajánlatában megjelölni azon időtartamot, melyre a kizárólagos hirdetési jogot kéri s a mely idő leteltével az általa felállítandó összes hirdetési táblák és oszlopok a város kizárólagos tulajdonába mennek át, ugyancsak vállalkozó köteles ajánlatában megjelölni azon évi általány összeget is, melyet a kizárólagos hirdetési jogért a városi pénztárnak fizetni felajánl s mindazon feltételeket szabadosan körülírni, a melyek mellett a hirdetési táblák és oszlopok felállítására magát kötelezi.

Bánatpénzül ajánlattevők 1000 koronát tartoznak a városi pénztárba készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni. A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta, vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlathoz.

A fent jelzett vállalatra vonatkozó árverési feltételek alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kintenni köteles, hogy az árverési feltételeket s jelen hirdetményt ősméri s azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja e? vagy pedig oly ajánlatot nyújtani be, melyben a vállalati feltételeket a vállalkozó maga írja elő részletesen.

A közszállítási szab. rendeletnek a hazai gyártmányok hazai anyag magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó rendelkezései minden ajánlattevőre kötelezők.

Ajánlattevő tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelező, míg az ajánlatok felett végleges döntés történik. ellenben Nagyvárad város csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével.

Azon ajánlattevő kik ajánlatuk benyújtásakor a városal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek tartoznak szállítóképességüket és megbízhatóságukat illetékes helyhatóságuk bizonylatával igazolni.

A város közönsége a beérkezett ajánlatok fölött teljesen szabadon határoz, jogában áll tehát bármelyik ajánlattevővel szerződni, esetleg újabb árverést tartani vagy a vállalatot pályázatban részt nem vett más vállalkozónak is kiadni.

Komlóssy József
tanácsnok.
mint az árverés küldöttség elnöke.

Az élet minden bajában legjobb segítség és legmegbízhatóbb háziismer a

BRÁZAY MENTHOLÉ MÉSZE SZ

ERŐSIT! SEGIT! MEGOV!

Egy üveg ára 40 fillér.
Kapható mindenütt.

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz a
TELEFON 180. TELEFON 180

Gazdálkodóknak gépolaj továbbta zsir, kátrány stb. Vidéki kereskedőknek cipőkrém, parkett fényezőmáz, Emke lakkok stb. vételénél legnagyobb árendemények.

Pénz.

Olcsó töketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Hazak, szőlők, földbirtokok örök árban való adás-vételét vagy bérletét a legsikeresebb eredménnyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,
volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.
Telefon szám 424.

Cservágás eladás.

A nagyváradi I. sz. Főtisztelendő Káptalan tulajdonát képező, s Szalacs biharmegyei község határában fekvő »Értölgy« nevű erdő folyó évi, 32 kat. hold kiterjedésű, cserhántásra alkalmas vágásának fatömegéről nyerhető tölgykéreg eladás alá kerül. A megajánlandó vételárnak legalább is 10 százalékát tevő készpénzzel, mint bánatpénzzel felszerelt zárt írásbeli ajánlatok legkésőbb a folyó évi március hó 28-áig alólirotthoz beadandók, ugyanitt az eladási feltételek megtekinthetők, vagy kívánatra megküldetnek.

Kelt Nagyváradon, Sal Ferenc-u. 4. 1909. február 25-én.

TÖRÖK LÁSZLÓ s. k.,
káptalani erdőmester.

— Utányomás nem díjaztatik. —

A folyó hó végén nyilvános aláírással kerül

4 $\frac{1}{2}$ % m. kir. kincstári jegyekre
előjegyzéseket az eredeti felvételek mellett elfogadunk.

MAGYAR BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Belépési felhívás a 6-ik évtársulatba.

A Belvárosi Takarékpénztár kebelében alakult **Belvárosi Takarékpénztár és Hitelszövetkezet** minden év január és július elsején egy-egy három évig tartó új évtársulatot nyit. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér fizetendő, melynek összege a három év elteltével a felmerülendő haszonnal együtt fog az üzletrészeseknek visszafizettetni.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani s a tagok hiteligenyét kielégíteni. Szövetkezetünk tehát amellett, hogy a takarékoság ügyét szolgálja tagjainak betéteik négyötödére-ze erejéig kölcsönt is nyújt.

Vidéki tagok a betétfizetéseiket befizetési lapok útján teljesíthetik.

Felvételdíj üzletrészenként 10 fillér s az első betét befizetésekor mindenki megkapja a saját nevére kiállított betéti könyvecskéjét.

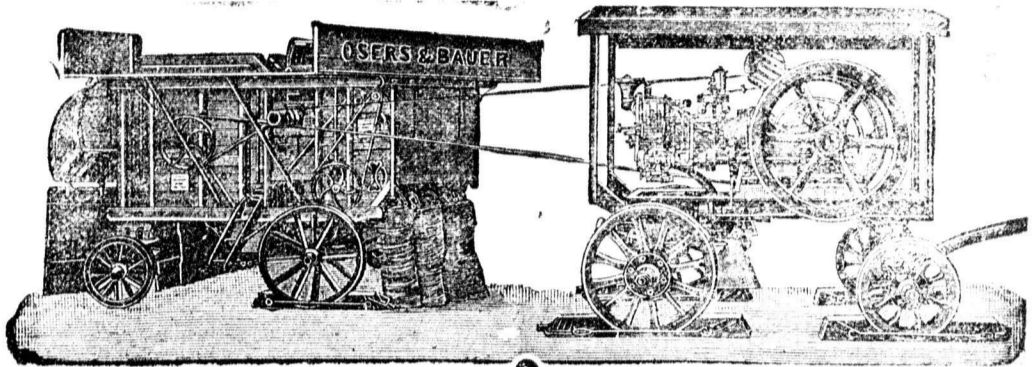
Szövetkezetünk igen tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik szövetkezetünk tagjai óhajtanak lenni felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti helyiségünkben (Rákóczi ut, Barts—Óvári palota) bármikor jelentkezni sziveskedjenek.

A Belvárosi Takarékpénztár és Hitelszövetkezet igazgatósága.

OSERS és BAUER kizárólagos motorgyár

— WIEN, XX. Dresdnerstrasse 81—83/a. —

Magyarországi fióktelep: BUDAPEST, Podmaniczky-utca 18.

BENZIN-LOKOMOBILS cséplőszerelvények a legszolidabb kivitelben.

BENZINMOTOROK.

SZIVÓGÁZMOTOROK.

A jelenkor legolcsóbb üzemereje 2—3 fill. üzemeltetés óra- díjéért. Több száz telep üzemben. — **Elsőrendű szolid gyártmány!** — Kedvező fizetési feltételek. Költségvetés és árjegyzék ingyen. Benzinlokomobilos cséplőszerelvényeink a többiek között a következőknél tekinthetők meg üzemben:

Schlosser János, Szaszvesszős, 8 HP cséplőszerelvény. Pap Antal, Magyar-Boros-Bocsard, Gyulafehérvár mellett, 8 HP cséplőszerelvény. Baesilla Miklós, Szentjánoshegy, Nagyszében mellett 10 HP cséplőszerelvény. Faff Mihály, Felső-Bajom, 4 HP cséplőszerelvény. Nussbaum Áron, Bethlen-Szent-91. Miklós, 4 HP cséplőszerelvény. Dóczy János, Csikszerecs, 10 HP cséplőszerelvény. 1—26

TÖRLESZTÉSES JELZÁLOGKÖLCSÖNÖKET

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi visszafizetésre

féléves részletekben,

melyekben a kamat és tőke törlesztése bennfoglaltatik, 500 koronától kezdve a legelőnyösebb feltételek mellett ad,

esetleg drága kamatozású kölcsönöket konvertál a Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.

Kölcsönkéreseknel telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv beküldése szükségeltetik.

Magyar forrás.

Hugyhajtó és Hugysavoldó Magyar forrás.

Szultán-forrás.

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmu ásványviz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykö- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kütföldön és központi iroda: EPERJES. Igazgatóság: BUDAPEST. IV., Ferencz József-rakpart 22. — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendeben.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapesten: III—93.

Főraktár Nagyváradon: KADÁR JÁNOS Rákóczi-út.

ÖZV. BÁRÓ VAY ARNOLDNÉ

szül. MIKES grófnő zongoraművész

folyó évi április hó második felében
tartja meg egyetlen

hangversenyét!

Jegyek előjegyezhetők: Sebő Imre könyv- és papirkereskedésében.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutanyos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok, bál meghívók, táncrendek, étlapok, naptárak, palackfeliratok, névjegyek, gyászlapok stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

számlák, falragaszok,
bál meghívók,
táncrendek, étlapok,
napárak,
palackfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktár.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Cipők! Kalapok! A legtartósabb
: kivitelben! :
Leitner Lázár cégnél Zöldfa-utca.

NEUMANN M. cégnél
cs. és kir. ud-
vari szállító **Nagyvárad (Kishidfő.)**
Kizárólag saját készítményű férfi- és női ru-
hák készítésén és mérték után óriási válasz-
tékban kaphatók. — Városi és vidéki telefon.

Megérkeztek LEITNER MÁRTON céghez
a téli időnyre óriási választékban a legújabb di-
vatu batisztokt, (Mideira) fehér és színes ruhavásznak,
piquet, zefir, csipkekelmék hozzávaló díszekkel.
Szép és divatos ruha, blouz-selymek, pouplin, grenad-
in és nyári kelmék.

Fülöp István Európa szállodaja.
Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye
Kifünő egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely
Telefon. Naponta pompás eligyzené. A vendéglős
saját tenyésztésű, kifünő borralval, finom Dréher
sörrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha.
A szoba árak igen mérsékeltek. Az előkelően berende-
zett szállodát és a gyönyörű éttermet ajánljuk a közön-
ség figyelmébe.

Szép lép keretel készítenek olcsón és gyorsan
== SZICHTA TIVADAR üveg kereskedésében ==
Kossuth utca 2.
Ugyanott szép porcellán és üveg szervizek,
nagy választék alpaca és China ezüst evő-
eszközökben.

Aki a szép fehérneműt szereti, adja azt
és vasá-
lásra a **Gőzmosóda és vegytisztító gyárba,**
NAGYVÁRAD, Gilyányi-utca 5-7. (Saját gyártelep.)
Vegyileg tisztítanak férfi- és női felső ruhák, egyen-
ruhák, kelmék, kézimunkák, szőnyegek. Kivánatra a
mosni való ruháknak a gőzmosóda kihordói által bár-
holnan elvitetnek és pontosan hazaszállítanak.
Városi és vidéki telefon 398.

PREIS R., ágynemű raktára NAGYVÁRAD, Kossuth u. 12.
Intézetű ágyneműk, paplan, madrácz, szalma-
zák mértékre és készen kapható az ágynemű
raktárban Kossuth-utca 12. sz. Fosztott toll
: : állandóan raktáron. : :
PREIS R.

Üdülőknek! Az összes keresettebb kül- és belföldi
ásványvizek állandóan friss töltésben.
Kirándulóknak! Naponta friss tea-vaj, lptól-turó
sajtok, szálmű és főtt prágai sonka
legelőnyösebb árakon beszerezhető.
Friedl és Jörösnél
Szent László-tér és Kert-utca sarkán.

KORCSOLYA különlegességek
Kizárólag **TARSOLY és RISZTÓ-nál**
kaphatók **Rákóczi-ut 9. szám Öváry-palota.**

Értesítem a n. é. közönséget vakumint igen
tisztelt megrendelőmet, hogy a téli időnyre
angol, skót és belföldi kü-
lönlegességeim megérkeztek.
Kiss István uri-divat szabó
— **Színház-utca Adorján ház.** —
Pontos kiszolgálás. — **Modern szabás.**

BARTOS H. és TARSA
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2. Bazar-épület.
Kizárólagos harisnya és ernyőkülönleges-
ségek Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyer-
mekharisnyákban a legegyszerűbbtől a leg-
finomabbig, továbbá eső- és napernyők!
Folytonos újdonságok!
!!! Javítások gyorsan eszközöltetnek !!!

Ujlaky István divat és ortopéd
== cipész ==
NAGYVÁRAD, Szent János-utca 4.
Készít mérték után a legfinomabb anyag-
ból a legszebb divatszabású uri
és női cipőket. Alapított 1894. évben.

Klepfér Albert Teleky-u. 28.
Óriási választékban nyakkendők,
ingek, harisnyák, keztyűk és nap-
ernyők meglepő olcsó árakban.

Czipóth Ferenc
Pannonia vendéglős kellemes téli kertjé-
ben és éttermeiben kifünő italok és éte-
lekről gondoskodik van. Mindennap zene.

SEBŐ IMRE

könyv és papir-
: : kereskedése. : :
Nagyvárad, - Rákóczi-út

GELBERG
uri divat szabó
Beöthy Ödön-utca 21. sz.
Állandó raktár a diva-
tosabb kelmékből

KOVACS JÁNOS
elsőrangú cukrászati specialista
Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.
Városi telefon 806. Megyei telefon 120.

Fűszer és esemege üzlet
Adorján palota. Színház-u 4. szám.
Friss tea-vaj. 1 liter Vacuum petróleum
11 kr. Kivánatra házhoz szállítatik.
Wohl Albert.

Hölgyek figyelmébe !! Vajda és Róna
Csinos blousok 98 kr.-tól kezdve — cégnél —
Kifünő szabású aljak 3-50 „
Izléses pongyolák 2-98 „ **Nagy-Várad,**
— Rendkívül árleszállítás! — : Szent László-tér. :

A nagy-piac téri 60 sz. házban egy
üzlethelyiség
minden órában **KIADÓ.** Értekezhetni:
a Polgári Takarékpénztár részvény-
társaságnál Kossuth-utca 4. szám.

Legjobb varrógépek, kerékpárok, beszé-
lőgépek kaphatók
Kalenda János cégnél
NAGYVÁRAD, Szent László-tér
(a Holdas-templom mellett.)
Ugyanott szakszerű javító műhely. — Telefon 245.

A Kis-piac téren **KEPES DEZSŐ**
óra, ékszer és látszerüzletében a legol-
csóbban lehet órát, ékszer és látszer
javíttatni jótállás mellett. Ugyanint el-
ismert legolcsóbb bevásárlási forrás min-
denféle zseb-, fali- inga- álló és ebresztő
órákból, optikai cikkekből és chinaezüst
tárgyakból.

szíves pártfogást kér **Kepes Dezső,** NAGYVÁRAD,
Kispiac-tér.

Ujváry Vilmos bádogos
Szent János-utca 12.
Fennáll 32 év óta.

Pál Sándor épület, portál- és
műbutoraszítalos.
Készíték bármilyen műdolgot pontos és stak
szerű kivitelben a legsolidabb árak mellett.
Rákóczi-ut 10. szám. (Stern-palota.)
— Szaniszló-utcai oldalon.

Harmos János Naponta 3-szor
: : pékmester : : friss sütemény.
NAGY-VÁRAD,
: : Uri-utca. : : Sütések elfogadtatnak.

Fodrász-üzlet átvétel.

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy
Szent János-utca 37. szám. alatti Boczonyi Ferenc
fodrász üzletét átvettem s azt az eddigi szolid alapon
pontosabb kiszolgálással tovább vezetem. Az eddigi tiszt-
elt vendégek és jó ismerőseim szíves pártfogását kérem.
Tisztelettel
VERES JÁNOS fodrász.